

**PEDAGOGICKÝ VÝZKUM:
REFLEXE SPOLEČENSKÝCH POTŘEB
A OČEKÁVÁNÍ?**

sborník z XIII. konference ČAPV pořádané

Katedrou pedagogiky s celoškolskou působností
Pedagogické fakulty
Univerzity Palackého v Olomouci
a
Českou asociací pedagogického výzkumu

ve dnech 13. a 14. září 2005
na PdF UP v Olomouci

Publikace neprošla jazykovou úpravou, za jazykovou a obsahovou správnost odpovídají autoři příspěvků.

1. vydání

Editor © Jana Vašátková, 2005

ISBN 80-244-1079-6

OBSAH

Úvodem	7
Plénum.....	9
PRŮCHA, J.: Český pedagogický výzkum: problém využitelnosti produktů	11
Přehled sekcí	17
BARTOŠOVÁ, I.: Evaluace současné koncepce pedagogické praxe učitelů primárního vzdělávání na PdF UHK (zaměřená na pohled učitelů asistentské praxe)	19
BĚLOHRADSKÁ, J.: Funkce a uplatnění školní knihovny v novém pojetí základního vzdělávání.....	25
BÍLEK, M., OPATRŇY, P.: Hodnocení výukového software odbornou komunitou: realita a vize	30
COUFALOVÁ, R.: Internet a jeho používání v jazykovém vyučování u studentů nefilologických oborů PdF UP	34
ČÁBALOVÁ, D.: Možnosti kooperativního vyučování v přípravě studentů učitelství.....	38
ČERNÁ, M.: Informační a komunikační technologie (ICT) v práci managementu základní školy.....	42
ČIHÁKOVÁ, H., MARINKOVÁ, H.: Existují v ČR mechanismy umožňující naplnění evropského konceptu celoživotního učení?	47
DOPITA, M.: Mezi kvantitativním a kvalitativním přístupem	51
DOSTÁL, J.: Analýza metodologických přístupů užitých ve výzkumech elektrotechnických stavebnic.....	55
DOULÍK, P.: Dětská pojetí fenoménu život u žáků mateřské školy.....	60
FABEROVÁ, M., SKUTIL, M.: Reflexe problémů předškolního vzdělávání ve vybraných pedagogických časopisech	64
FIŠAROVÁ, G.: Výzkum hodnotové výchovy v rámci rakouského školství	67
FRÝZKOVÁ, M.: Problematika integrace učiva ve vzdělávací oblasti člověk a příroda	71
GRECMANOVÁ, H.: Možnosti výzkumu organizačního klimatu na škole.....	75
HEJLOVÁ, H.: Rozvoj učitelských kompetencí k akčnímu a k reflektivnímu výzkumu	79
HOLOUŠOVÁ, D.: Možnosti použití metody orální historie pro studium dějin pedagogiky	83
HOMOLOVÁ, K.: Vnější diferenciacie jako předmět pedagogického výzkumu determinovaného společenskými stereotypy	87

HONZÍKOVÁ, J., MACH, P.: Výzkum tvořivých schopností žáků 1. stupně ZŠ	92
HORA, V.: Jak žije naše budoucnost	97
JANÍK, T., MIKOVÁ, M.: Metodologický postup Videostudie CPV: analýza realizovaného kurikula ve výuce fyziky na 2. stupni základní školy	102
JEŽKOVÁ, V.: Evropská dimenze v přípravě učitelů.....	107
KARAFFA, J.: Kompetence umění dialogu v dramatických hrách a improvizacích.....	111
KAŠPÁRKOVÁ, J.: Studenti, učitelé, rodiče – aktéři školního klimatu.....	115
KLAPAL, V.: Ubývá v učitelském povolání potíži s léty praxe?	119
KOCUROVÁ, M.: Projekce vzdělávací a profesní cesty u studentů sociální práce a učitelství	123
KOSÍKOVÁ, V.: Středoškolský učitel a jeho pojetí výuky	129
KOSTRUB, D.: Interpretácia pojmu materská škola deťmi.....	135
KOVÁŘÍČEK, V., ŠMELOVÁ, E.: Srovnávání koncepcí předškolní výchovy v Evropě.....	140
KRÁTKÁ, J., STŘELEK, S.: Srovnání funkcí třídního učitele v českém a francouzském školském systému.....	144
KREJČÍ, A.: Morální a mravní zakotvenost adolescentů.....	148
KRYLOVÁ, H.: Vliv sociokulturní odlišnosti Romů na jejich školní práci	152
KUPKA, J.: Analýza obsahu učiva přírodovědného charakteru v primární škole.....	157
KURACINA, D.: Postoje žiakov základných škol k environmentálnej realite – gender štúdia	161
LINKOVÁ, M.: Jsou dnes žáci prvního stupně základní školy ve svých třídách spokojenější než ti před pěti lety?.....	167
LOUKOTOVÁ, V.: Sociální péče a vzdělávání učitelů v ČR a zemích s ní sousedících	171
MÁLKOVÁ, J.: Zapojení studentů do odborných i pedagogických ekologických projektů (aktivizující formy a metody vzdělávání).....	176
MAREŠ, J.: Tradiční žákovské podvádění ve škole.....	180
MATYÁŠEK, J.: Pedagogický výzkum vnímání vztahu neživé a živé přírody u slovinské školní populace...	184
MELKOVÁ, L.: Srozumitelnost textu z hlediska společenských potřeb.....	188
MIKEŠOVÁ, J.: Retrospekce studentů učitelství na školní šikanování.....	192

MOSLEROVÁ, N.: Inovace disciplíny „základy profesní praxe a komunikace“ v souladu s třetí verzí rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání.....	197
NĚMEC, J.: Učitelé přípravných tříd v kontextu kvalitativního výzkumu	202
NOGOLOVÁ, K.: Reflexe současné české literatury v učebnicích pro střední školy a možnosti aktualizace literárního kánonu	206
NOVOTNÁ, J.: Vyjádření konceptu „blaha dítěte“ v dokumentech státní politiky jako součást humanizace vzdělávání	210
NOVOTOVÁ, J.: Evropská dimenze ve vzdělávání učitelů.....	213
PAVELKOVÁ, I.: Žákovská nemotivovanost	217
PETROVÁ, Z.: Poznanie a presvedčenia učiteliek v materských školách v oblasti rozvoja reči detí	222
PODLAHOVÁ, L.: Přístup k problematice vzdělávání národnostních menšin ve Velké Británii a v České republice	227
POSPÍŠIL, J.: Kvalitativní a kvantitativní metodologie z pohledu filosofie vědy	233
POSPÍŠIL, R.: Kázeňské problémy a příprava studentů na jejich řešení.....	236
PRŮCHA, J.: Vzdělávací výsledky českých a finských žáků: komparace nálezů PISA	240
RAŠKOVÁ, M.: Učitelé ve výzkumných šetřeních k rodinné a sexuální výchově v primární škole.....	244
RENDL, M., ŠKALOUDOVÁ, A.: Predikce úspěšnosti studentů psychologie na PedF UK	248
RŮŽIČKOVÁ, B., RŮŽIČKA, E.: Vztah mládeže k četbě knih.....	254
SEKERA, J.: Vzdělávací instituce v pedagogickém výzkumu.....	258
SKALKOVÁ, R.: Shrnutí dosažených výsledků k problematice motivace v matematice.....	262
SKOPALOVÁ, J.: Dětství jako předmět výzkumu	266
SMÉKALOVÁ, L.: Pedagogika ve společnosti 21. století.....	270
STAŇKOVÁ, L.: Antropologicko-demografické charakteristiky řecké menšiny	274
STARÝ, K.: Formativní hodnocení vzhledem k aktuálním otázkám kurikulární reformy	279
STRÁNSKÁ, Z., POLEDŇOVÁ, I.: Prediktory syndromu vyhoření u učitelů.....	283
SZOTKOWSKI, R., HOMOLOVÁ, K.: Počítač jako pomocník učitele při výuce na základní škole otázky kvality v pedagogickém výzkumu	287
ŠIMEK, D.: Dvě poznámky k metodologii integrální andragogiky.....	290

ŠIMÍČKOVÁ, H.: Postoje učitelů k transformaci české školy na plně organizovaných školách, na školách neúplných a málotřídních v moravskoslezském regionu	293
ŠKODA, J.: Výzkum dětských pojetí jako indikátorů realizace mezipředmětových vazeb ve výuce na ZŠ ..	297
ŠKOLOUDÍK, J.: Kognitivní dimenze prekonceptu vztahující se k multimediální sféře na ZŠ	302
ŠVEC, V., HRBÁČKOVÁ, K.: Znalosti učitelů - nové akční pole pedagogického výzkumu?	306
ŠVECOVÁ, M., KROPÁČKOVÁ, M.: Akční výzkum uplatňování aktivizujících metod a forem práce ve školní praxi	310
TOMANOVÁ, D.: Zdravotní sestry a edukace	313
TOMKOVÁ, A.: Rozvoj učitelských kompetencí k reflexi a sebereflexi	318
URBÁNEK, P.: Vliv velikosti školy na klima učitelského sboru.....	322
URBANOVSKÁ, E.: Rozvoj schopnosti kritického myšlení u žáků základní školy	326
VAŠÍČEK, Z.: Předmět hra na klavír na ZUŠ integrovaný s komunikací v cizím jazyce (anglicky nebo německy). Autoevaluace z pohledu učitele ZUŠ a VŠ.....	331
VAŠTATKOVÁ, J., PRÁŠILOVÁ, M.: Jak jsou školy z pohledu ředitelů připraveny na zavádění autoevaluace/vlastního hodnocení?	335
VLČKOVÁ, K.: Jak se brněnští gymnazisté učí cizí jazyky? Jaké strategie učení používají? Které strategie jsou z hlediska vzdělávacích výsledků neefektivnější?	340
VODRÁŽKOVÁ, K.: K mluvenému projevu žáků 2. stupně základní školy	344
WALTEROVÁ, E.: Pedagogický výzkum jako reflexe vzdělávací reality.....	348
WIEGEROVÁ, A., KRŠJAKOVÁ, S.: Porovnanie kurikulárnej transformácie na Slovensku a v Čechách vo vzťahu k zmene podoby zdravotnej výchovy na 1. stupni ZŠ	351
ZABLOUDILOVÁ, A.: Další vzdělávání pedagogických pracovníků a jeho efektivita.....	357
ZOUNEK, J.: ICT a prostředí podporující učení a vyučování v současné české škole	362
ŽUMÁROVÁ, M.: Odras reflexe společenských potřeb a praxe v diplomových pracích studentů sociální pedagogiky na PdF UHK	366

Vážení čtenáři!

Otevíráte sborník z 13. konference České asociace pedagogického výzkumu (ČAPV), konané ve dnech 13. a 14. září 2005 na Pedagogické fakultě UP v Olomouci. Odpovědnost za její organizaci tentokrát převzali členové ČAPV z Katedry pedagogiky s celoškolskou působností již zmíněné fakulty. V letošním roce je konference věnována obzvláště aktuálnímu tématu, které je také v názvu tohoto sborníku: „Pedagogický výzkum: reflexe společenských potřeb a očekávání?“

Pro mnohé z Vás se zaměření konference stalo výzvou k bilancování, pro jiné podnětem k projektování další výzkumné práce. V těchto souvislostech vyvstalo hned několik otázek, například jaký je předmět současného pedagogického výzkumu, odpovídá na otázky pedagogické reality, je odezvou na společenské proměny a potřeby, čím bychom se měli na pedagogických pracovištích zabývat, k čemu bychom měli směřovat výzkumné záměry a také jak s nimi adekvátně dál pracovat? Někteří z Vás přistoupili ke zpracování ústředního tématu metodologicky, zamysleli se nad metodami a akčním polem pedagogického výzkumu. Další jste srovnávali českou pedagogickou realitu se zahraničními zkušenostmi. V mnoha příspěvcích jste se však věnovali také samotným aktérům školního života. Zajímaly Vás ovšem i vzdělávací instituce a kurikulum naší školy.

Věříme, že poutavý obsah Vašich sdělení najde adresáty nejen mezi účastníky konference, ale rovněž u nejširší pedagogické veřejnosti, a tím napomůže rozvoji pedagogické praxe.

Ve sborníku jsou uvedeny názvy jednotlivých pracovních sekcí. Příspěvky jsou ale řazeny abecedně z důvodu snadnější orientace v textu, bez ohledu na to, v jaké sekci zazněly.

Ve svém úvodním slovu bych ještě ráda poděkovala všem, kteří se aktivně podíleli na přípravě konference, jejím zdárném průběhu a vydání sborníku. Velký dík a uznání ovšem patří také všem autorům, kteří svým textem přispěli ke vzniku tohoto sborníku.

Vážení čtenáři, kéž je Vám sborník dobrým průvodcem na cestě k XIII. konferenci ČAPV.

V Olomouci, 9. září 2005

Za organizační tým doc. PhDr. Helena Grecmanová, Ph.D.

XIII. konference ČAPV
PEDAGOGICKÝ VÝZKUM: REFLEXE SPOLEČENSKÝCH POTŘEB
A OČEKÁVÁNÍ?

PŘÍSPĚVKY V PLÉNU

prof. PhDr. J. PRŮCHA, DrSc., Dr.h.c.:

Český pedagogický výzkum: problém využitelnosti produktů

NEPUBLIKOVANÉ PLENÁRNÍ PŘÍSPĚVKY

(Poznámka: Elektronická verze těchto příspěvků nebyla v době uzávěrky sborníku k dispozici.)

prof. PhDr. P. GAVORA, CSc.:

Metodologická reflexia pedagogického výzkumu na Slovensku

prof. PaedDr. J. KOTÁSEK, CSc.:

Transformace českého školství po roce 1989

XIII. konference ČAPV
PEDAGOGICKÝ VÝZKUM: REFLEXE SPOLEČENSKÝCH POTŘEB
A OČEKÁVÁNÍ?

PŘEHLED SEKČÍ

SEKCE 1: Metody a akční pole pedagogického výzkumu současnosti

(garant sekce: prof. PhDr. M. Chráska, CSc.)

SEKCE 2: Komparace české pedagogické reality se zahraničím

(garant sekce: doc. PhDr. E. Walterová, CSc.)

SEKCE 3: Aktéři školního života v pedagogickém výzkumu

(garanti sekce: PaedDr. M. Musilová, Ph.D.; prof. PhDr. K. Rýdl, CSc.)

SEKCE 4: Vzdělávací instituce v pedagogickém výzkumu

(garant sekce: doc. PhDr. J. Sekera, CSc.)

SEKCE 5: Reflexe společenských potřeb a očekávání v pedagogickém výzkumu

(garant sekce: PhDr. I. Bednaříková, Ph.D.; prof. PhDr. B. Kraus, CSc.)

SEKCE 6: Kurikulum současné české školy v pedagogickém výzkumu

(garant sekce: doc. PhDr. V. Spilková, CSc.)

Pedagogický výzkum: reflexe společenských potřeb a očekávání?

**Sborník z XIII. konference ČAPV pořádané Katedrou pedagogiky s celoškolskou působností
Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci a Českou asociací pedagogického výzkumu**

Editorka díla Mgr. Jana Vašátková, Ph.D.
Výkonná redaktorka Mgr. Emilie Petříková
Odpovědná redaktorka RNDr. Hana Dziková
Technické redaktorky RNDr. Anna Petříková a RNDr. Miroslava Kouřilová

Vydala a vytiskla Univerzita Palackého v Olomouci
Křížkovského 8, 771 47 Olomouc
www.upol.cz/vup
e-mail: vup@upol.cz

Olomouc 2005

I. vydání

Ediční řada - Sborníky

ISBN 80-244-1079-6